

כריעה — על ברכים היא. וכן הוא אומר:
"מכרוע על ברכיו".

השתחואה — זו פשוט ידים ורגלים.
שנאמר: "הבוא נבוא אני ואמך ואחיד
לחשתחות לך ארצה", ד"ארצה" — משמע
שכולו שטוח על הארץ.

לוי אחוי קידה קמיה דרבי — ואיטלע [נעשה
צולע]. משום שכשמחזה קידה, נועץ גודליו
בארץ, ונשען עליהם, ושוחה עד שנושק את
הרצפה — וזוקף. ומתוך שאינו יכול להשען
על גודליו, ואין ידיו מסייעות אותו בזקיפתו,
וצריך להתאמץ במתניו, מתוך כך נצלע
בעצם הירך.

ותמהינן: וכי הא דאחוי קידה קא גרמא ליה
דאיטלע?

והאמר רבי אלעזר: לעולם אל יטיח אדם
דברים כלפי מעלה, שהרי אדם גדול הטיח
דברים כלפי מעלה — ואיטלע⁴⁶. ומנו אותו
אדם גדול — לוי?

ומקשינן: וליפול רב על אפיה, ולא ליעביד
פשוט ידים ורגלים?

ומתריצין: לא משני ממנהגיה, לא רצה רב
לשנות ממנהגו.

ואיבעית אימא: לא היה רב רגיל ליפול על
אפיו כלל, דאדם חשוב — שאני, וכדרכי
אלעזר.

דאמר רבי אלעזר: אין אדם חשוב רשאי
ליפול על פניו ולבזות עצמו לפני הציבור⁴³,
אלא אם כן בטוח במעשיו, שיהא נענה
בתפילתו, שאם לא כן, שמא לא יענה
בתפילתו — ויחרפוהו⁴⁴.

כמו שמצינו ביהושע בן נון, דכתיב ביה:
"ויאמר ה' אל יהושע קום לך וגו' למה זה
אתה נופל על פניך", חזינן דלא שפיר
למעבד הכי [כך פירש רש"י בסוגיין]⁴⁵.

תנו רבנן: כל מקום שנאמרה בו "קידה" —
על אפים היא. שנאמר: "ותקד בת שבע
אפים ארץ".

קל"א]. ותמה הב"ח, הרי רב לא התפלל על
הציבור! ועיי"ש שדחה האי לישנא דגמ'
להלכתא.

45. וכך כתב הרש"ש בתענית, דהכי משמע
לשון רש"י. אבל שם פירש רש"י דמיהושע
מוכח דאם בטוח שיענה בתפילתו — רשאי
ליפול על פניו, דמהאי דאמר לו הקב"ה "קום
לך" מוכח דאכן נענה, והכי נמי איתא
בירושלמי. ועייין במהרש"א שם.

46. כדאיתא במס' תענית [כ"ה ע"א], שאמר:
"עלית וישבת במרום ואי אתה מרחם על בניך".

43. הביאו תוס' מירושלמי, דהיינו דווקא היכא
שמתפלל בשביל הציבור. אבל בינו לבין עצמו
— שפיר דמי.

44. כך פירש רש"י במס' תענית [י"ד:].
והמהרש"א שם הביא עוד טעם מהירושלמי,
דחיישינן שמא לא יענה, ויתחלל שם שמים,
שיאמרו שאין תוכו כבדו, ועוד טעם כתב משום
דמחזי כיוהרא.

וכתבו התוס', דהיינו דוקא כשמתפלל על
הציבור, אבל לעצמו — שרי. וכן הביא בהשגות
הראב"ד [פ"ה מהל' תפילה הלי"ד] בשם
ירושלמי [והביא שם, דאית דגרסי בירושלמי:
"ובלבד יחיד בציבור". עיי"ש]. וכ"ה בטור [סי'